

نقش قانون‌گذاران
در مسیر توسعه

عاطفه خسروی

مدیر مسئول

مجلس شورای اسلامی امروز در فضایی وظیفه‌گزار و نظارتی بر قوانین را برعهده دارد که کشور با مشکلات متعددی در حوزه‌های مختلف مواجه است. مجلس در هر نظام سیاسی، نقشی کلیدی در ترسیم مسیر توسعه اقتصادی ایفا می‌کند.

نخستین وظیفه آن، قانون‌گذاری هدفمند و کارآمد است. تصویب قوانینی که مسیر سرمایه‌گذاری را هموار کند، ساختارهای ناکارآمد را اصلاح نماید و فضای کسب‌وکار را پیش‌بینی‌پذیر سازد، از مهم‌ترین ابزارهای مجلس برای اثرگذاری بر اقتصاد است. قوانینی که شفافیت مالی را تقویت کنند، حقوق مالکیت را تضمین نمایند و موانع بروکراتیک را کاهش دهند، می‌توانند محیطی مساعد برای رشد تولید و نوآوری ایجاد کنند.

وظیفه دیگر مجلس، نظارت موثر بر عملکرد دولت و دستگاه‌های اجرایی در حوزه اقتصاد است. مجلس با ابزارهایی مانند سوال، استیضاح، تحقیق و تفحص یا نظارت بر اجرای بودجه سالانه، می‌تواند عملکرد اقتصاد دولت را ارزیابی کرده و از انحراف در سیاست‌ها یا هدررفت منابع جلوگیری کند. این نظارت نه‌تنها موجب پاسخگویی بیشتر دولت می‌شود، بلکه اعتماد عمومی را نیز در زمینه مدیریت اقتصادی افزایش می‌دهد.

همچنین مجلس در فرآیند بودجه‌ریزی، نقش مهمی در هدایت منابع کشور به‌سمت اولویت‌های توسعه دارد. بررسی و اصلاح لایحه بودجه و تاکید بر عدالت منطقه‌ای، حمایت از تولید، افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های غیرضروری، از ابزارهایی هستند که به بهبود شرایط اقتصادی کمک می‌کنند. تخصیص هوشمندانه بودجه می‌تواند به ارتقای زیرساخت‌ها، توسعه آموزش و فناوری و کاهش فقر و نابرابری بینجامد.

درخواست فعالان اقتصادی و مردم از مجلس

فعالان اقتصادی و مردم معمولاً مجموعه‌ای از مطالبات مشترک از مجلس دارند که هدف اصلی آنها بهبود فضای کسب‌وکار، ارتقای شفافیت و تقویت ثبات اقتصادی و اجتماعی است. نخستین خواسته، ثبات قوانین و قابل‌پیش‌بینی بودن سیاست‌هاست؛ زیرا تغییرات مکرر و ناگهانی قوانین، امکان برنامه‌ریزی بلندمدت را از بنگاه‌ها می‌گیرد و زندگی مردم را تحت‌تأثیر نوسانات اقتصادی قرار می‌دهد. مجلس با تصویب قوانین پایدار، شفاف و کارشناسی‌شده می‌تواند اطمینان و اعتماد موردنیاز فعالان اقتصادی و جامعه را فراهم کند.

در کنار این موضوع، حمایت واقعی از تولید و رفع موانع کسب‌وکار از مطالبات مهم بخش خصوصی است. تولیدکنندگان و کارآفرینان انتظار دارند مجلس با اصلاح قوانین زائد، کاهش بروکراسی، تسهیل فرآیندهای صدور مجوز و مقابله با انحصارها، مسیر فعالیت اقتصادی را هموار سازد؛ امری که در نهایت به افزایش اشتغال، کاهش هزینه‌های تولید و بهبود رفاه عمومی منجر می‌شود. همزمان، مردم نیز خواستار نظارت جدی و موثر مجلس بر عملکرد اقتصادی دولت هستند تا از هدررفت منابع، فساد و تصمیم‌گیری‌های غیرکارشناسی جلوگیری شود. اجرای دقیق بودجه، کنترل انضباط مالی و پیگیری طرح‌های نظارتی می‌تواند ثبات اقتصادی و اعتماد عمومی را تقویت کند.

افزون بر این، شفافیت در تصمیم‌گیری‌ها و مقابله با فساد یکی از محوری‌ترین انتظارات جامعه‌است. مردم می‌خواهند بدانند تصمیم‌های اقتصادی و سیاسی چگونه و با چه پشتوانه‌ای گرفته می‌شود و فعالان اقتصادی نیز خواهان حذف رانت و ایجاد رقابت سالم هستند. شفافیت رأی‌نمایندگان، علنی بودن فرآیندهای کارشناسی و انتشار نتایج تحقیق و تفحص‌هایی‌تواند جایگاه مجلس را نزد افکار عمومی ارتقا دهد. در نهایت، مردم انتظار دارند مجلس باتوجه به معیشت و عدالت اقتصادی به بهبود زندگی روزمره آنها کمک کند؛ از کنترل تورم و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر گرفته تا تقویت سیاست‌های اشتغال، مسکن و مالیات عادلانه. همچنین فعالان اقتصادی خواهان آن هستند که مجلس در تدوین قوانین کلیدی، از نظرات نخبگان، دانشگاهیان، تشکل‌های صنفی و اتاق‌های بازرگانی بهره‌گیرد، زیرا قانون‌گذاری مشارکتی، کیفیت تصمیم‌ها را افزایش داده و احتمال خطا یا شکست سیاست‌ها را کاهش می‌دهد.

به‌طور کلی، درخواست مشترک مردم و فعالان اقتصادی از مجلس این است که با قانون‌گذاری علمی، نظارت موثر، شفافیت، حمایت از تولید و تمرکز بر معیشت، شرایطی پایدار و قابل‌اتکا برای توسعه اقتصادی و بهبود کیفیت زندگی در کشور فراهم کند.

ضرورت تعامل دولت و مجلس

در این بین همکاری و تعامل مجلس با دولت در بررسی و تصویب بهتر قوانین و مصوبات می‌تواند مسیر اداره کشور را هموارتر سازد. بنابراین تعامل سازنده و مستمر دولت با مجلس یکی از موثرترین عوامل در تحقق اهداف توسعه‌ای یک کشور است. هرچه هماهنگی میان این دو قوه بیشتر باشد، سیاست‌گذاری‌ها سریع‌تر، کارآمدتر و با هزینه‌های کمتر اجرا می‌شوند. در حقیقت دولت مجری برنامه‌های توسعه است و مجلس تنظیم‌کننده قوانین. اگر این دو نهاد در درک اولویت‌های اقتصادی و اجتماعی به تفاهم برسند، قوانین با نیازهای واقعی کشور تطابق بیشتری خواهند داشت و دولت نیز در اجرای آنها با مانع کمتری روبه‌رو می‌شود. این هماهنگی، شفافیت و ثبات سیاسی ایجاد می‌کند؛ دو عاملی که برای سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی حیاتی است. از سوی دیگر در بسیاری از طرح‌های کلان - از اصلاحات ساختاری گرفته تا پروژه‌های زیرساختی - دولت نیازمند حمایت قانونی و بودجه‌ای مجلس است. ارتباط موثر میان دو قوه باعث می‌شود تصویب قوانین با اصلاحات لازم تسریع‌تر انجام گیرد و اجرای پروژه‌ها به‌تأخیر نیفتد. وقتی مجلس از اهداف و برنامه‌های دولت آگاه باشد و آنها را بپذیرد، مسیر اجرا بسیار هموارتر می‌شود.

همچنین بسیاری از اصلاحات اقتصادی (مانند هدفمندسازی یارانه‌ها، اصلاح نظام مالیاتی یا اصلاح ساختار بانک‌ها) نیازمند پشتوانه سیاسی و حقوقی محکم هستند. بدون پشتیبانی مجلس، اجرای چنین اصلاحاتی ناامکن می‌شود یا با هزینه‌های اجتماعی بالا همراه خواهد بود. تعامل مناسب، زمینه‌پذیرش اجتماعی و سیاسی این اصلاحات را فراهم می‌کند.

در مجموع، هرچه رابطه دولت و مجلس مبتنی بر گفت‌وگو، شفافیت، اعتماد متقابل و تمرکز بر منافع ملی باشد، احتمال تحقق اهداف توسعه‌ای کشور- از رشد اقتصادی گرفته تا عدالت اجتماعی- به‌طور چشمگیری افزایش می‌یابد.

کلام آخر آنکه؛ مجلسی که می‌خواهد با مردمی‌سازی اقتصاد، مبارزه با تبعیض و فساد را اسرلوحه کار جهادی خود قرار دهد، بیش از قانون‌گذاری، باید نگاه نظارتی دقیق و منصفانه داشته باشد، چراکه مجلس شورای اسلامی مهم‌ترین و اصلی‌ترین رکن قانون‌گذاری و نظارت در نظام جمهوری اسلامی ایران است.

مجلس شورای اسلامی از اهمیت و جایگاه مهمی در ساختار سیاسی ایران برخوردار است و بیش از یک‌سوم از اصول قانون اساسی به آن اختصاص یافته که نشان‌دهنده اهمیت این نهاد در جمهوری اسلامی است.

مهم‌ترین وظیفه مجلس شورای اسلامی، قانون‌گذاری است و براین‌اساس، مجلس حق ندارد این وظیفه را به کسی یا گروهی و یا مرجع دیگری واگذار کند، مگر در موارد خاص که از طرف مجلس برعهده کمیسیون‌های داخلی خود یا دولت طبق اصل ۸۵ واگذار می‌شود.

مطابق اصل ۷۴ قانون اساسی، لوایح قانونی پس از تصویب هیات‌وزیران به مجلس تقدیم می‌شود و طرح‌های قانونی به پیشنهاد حداقل ۱۵ نفر از نمایندگان در مجلس قابل‌طرح است و براساس اصل ۹۴ تمامی مصوبات

یادداشت**مصطفی طاهری – عضو پیشین کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی؛**

وضعیت فعلی بودجه کشور حاصل انباشت سال‌ها ناترازی در اقتصاد، تصمیمات نادرست دولت در سال‌های اخیر، به‌تأخیر انداختن اصلاحات اقتصادی با امید بستن به گشایش‌های خارجی و تحریم‌های ظالمانه اخیر است. تعادل اقتصادی – سیاسی شکل گرفته

حصول وضع موجود، انجام اصلاحات را با تعویق روبه‌رو کرده یا باعث ایجاد موانع جدی شده است. اگرچه رفع و اصلاح مسائل فعلی دشوار است، اما باید توجه داشت که ادامه وضع فعلی، حتی اگر امکان‌پذیر باشد، پیامدهای بسیار ناخوشایندتری به‌دنبال خواهد داشت.

کسری‌های شدید بودجه در سنوات اخیر عمدتاً از دو طریق انتشار اوراق مالی – اسلامی و استفاده از منابع صندوق توسعه ملی تأمین شده است که هر دو مورد انباشت بدهی هستند. در تگاهی دقیق‌تر، انتشار اوراق موجب انتقال بار مشکلات به آینده می‌شود؛ برداشت از صندوق توسعه ملی با هدف پوشش هزینه‌های غیرسرمایه‌گذاری دولت نیز، علاوه بر محروم شدن آیندگان از این منابع یا عواید آن، به کارکرد توسعه‌ای این صندوق خدشه وارد خواهد کرد. شرایط نامناسب بودجه امسال یکی از نتایج بی‌عملی و عدم اقدام موثر دولت در جهت اصلاحات بودجه‌ای در سال‌های اخیر است. در صورت ادامه وضع موجود، رویه فعلی در سال‌های آینده نیز برقرار بوده و حتی شدیدتر نیز خواهد شد. انباشت سریع بدهی عمومی ناشی از کسری بودجه‌های مداوم، می‌تواند در آینده نزدیک به بروز بحران اقتصادی بینجامد؛ از این‌رو برای خروج از شرایط خطریر کنونی هیچ راهی جز تن دادن به اصلاحات ساختاری و همه‌جانبه بودجه وجود ندارد.

ابعاد اصلاح ساختار بودجه

بودجه سند دخل و خرج دولت و ابزار اصلی اعمال سیاست مالی است.

خانه ملت

احمد بیگدلی، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی بااشاره به اینکه خانواده‌ها هزینه تصمیمات مسئولان را با سلامت خود می‌پردازند، تصریح کرد: خانواده‌ها باید هزینه این تصمیمات را با سلامت‌شان بدهند. ببینید چقدر بر اثر آلودگی هوا افراد جان خود را از دست می‌دهند. در قانون هم محدودیت‌های تردد، تعطیلی مشاغل و مدارس در شرایط اضطراب پیش‌بینی شده، اما سوال این است که چرا به فکر رفع اساسی مشکل نیستیم؟

وی بااشاره به اینکه وظیفه وزارت کشور و شهرداری در این زمینه بیش از سایر دستگاه‌هاست، افزود، شهردار می‌گوید به من اختیار بدهید تا آلودگی تهران را حل می‌کنم؛ در حالی که وظیفه اصلی‌اش، حل مشکل حمل‌ونقل، ترافیک و آلودگی هواست.

این عضو کمیسیون اجتماعی مجلس با انتقاد از عدم‌فراهم کردن زیرساخت حمل‌ونقل عمومی، بیان کرد: درباره محدودیت تردد خودروها، هیچ زیرساخت حمل‌ونقل عمومی کافی فراهم نشده است. حتی طرح ترافیک هم به منبع درآمد تبدیل شده؛ پول بدهید و شهر را آلوده کنید!

انتخاب بین بد و بدتر

بیگدلی در پاسخ به این پرسش که در شرایط کنونی بین دوراهی

قانون

توسعه از مسیر بهارستان

مجلس باید به شورای نگهبان فرستاده شود و در صورت تشخیص عدم‌مغایرت آن با موازین اسلامی و قانون اساسی، مصوبه قابل‌اجراست و برای اجرا به رئیس‌جمهوری ابلاغ می‌شود و رئیس‌جمهوری موظف است مصوبات مجلس را پس از طی مراحل قانونی و ابلاغ به وی امضا کند و برای اجرا در اختیار مسئولان بگذارد. (اصل ۱۲۳)

مجلس شورای اسلامی در عموم مسائل در حدود مقرر در قانون اساسی می‌تواند قانون وضع کند (اصل ۷۱) البته مجلس شورای اسلامی حق وضع قوانینی که با اصول و احکام شرعی یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد، ندارد. (اصل ۷۲)

همچنین به استناد اصل ۸۴ قانون اساسی، هر نماینده مجلس، در برابر تمام ملت مسئول است و حق دارد در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهارنظر کند، همچنین براساس اصل ۷۶ مجلس حق تحقیق و تفحص

نقش مجلس و دولت در اصلاح ساختار بودجه

ثبات‌سازی در سطح اقتصاد کلان و تأمین کالای عمومی دو نقش اصلی بودجه محسوب می‌شود که در صورت عدم‌سلامت ساختار و نظام بودجه‌ریزی، نمی‌توان انتظار تحقق آنها را داشت. هرگونه ناترازی در بودجه در نهایت به ناترازی در ابعاد مختلف اقتصاد می‌انجامد که به شکل تورم و نرخ بهره بالا ظهور و بروز پیدا می‌کند. اصلاحات بودجه در ۴ محور اصلی دسته‌بندی می‌شود:

۱- تأمین منابع درآمدی پایدار برای بودجه عمومی

بخش بزرگی از بودجه فعلی کشور صرف هزینه‌های جاری می‌شود. در یک نظام بودجه‌ریزی سالم، تمام هزینه‌های جاری و مستمر باید از طریق درآمدهای پایدار نظیر مالیات تأمین شوند، این در حالی است که در ایران بخش قابل‌توجهی از هزینه‌های جاری از طریق منابع حاصل از فروش نفت و استقراض تأمین می‌شود. اصلاح معافیت‌های مالیاتی، اخذ مالیات بر عایدی سرمایه و مالیات بر مجموع درآمد و مالیات بر ثروت از جمله مهم‌ترین اقدامات در راستای تأمین منابع پایدار است. قدم مهم بعدی، اصلاح رابطه نفت و بودجه به‌منظور قطع وابستگی مستقیم منابع بودجه‌ای به درآمدهای نفتی است. درآمدزایی دولت از دارایی‌هایش نیز می‌تواند به تأمین منابع پایدار بینجامد. در این راستا، ارتقای مستندسازی دارایی‌های دولت یکی از شروط لازم محسوب می‌شود.

۲- مدیریت هزینه‌ها و مصارف عمومی

سازکارهای فعلی در زمینه پرداخت‌های جاری و عمرانی به‌گونه‌ای است که علاوه بر عدم‌نظارت بر عملکرد و کارایی پایین هزینه‌ها (و در نتیجه اسراف بیت‌المال) زمینه بروز مقاصد احتمالی را نیز فراهم می‌کند. اجرای پرداخت مستقیم به ذی‌نفع نهایی، ایجاد ساز کار بازبینی و مدیریت هزینه‌ها، حذف موازی‌کاری دستگاه‌ها و اصلاح نحوه پیدایش و تعرف پروژه‌های عمرانی، از جمله مهم‌ترین گام‌ها در اصلاح رویه‌های مرتبط با هزینه‌های عمومی است. علاوه بر این، بازنگری در سیاست‌های حوزه صندوق‌های تأمین‌اجتماعی (که بار مالی سنگینی برای بودجه دولت ایجاد کرده‌اند) از جمله اصلاحات پارامتریک، اقدام ضروری دیگری برای مدیریت هزینه‌هاست. بخش دیگر مخارج دولت را سیاست‌های حمایتی تشکیل

مردم هزینه تصمیمات مسئولان را می‌پردازند

«سلامت» و «آموزش»، کدام‌یک را باید برگزید، بیان کرد: هردو انتخاب، آسیب‌های خاص خود را دارد. دانش‌آموز اگر خانه بماند، آسیب‌های اجتماعی، روانی و جسمی تهدیدش می‌کند. اگر به مدرسه برود هم، آلودگی هوا سلامت او را تهدید می‌کند. این مسئله یک دوگانگی پیچیده است و واقعا تصمیم‌گیری درباره آن آسان نیست.

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی بااشاره به اینکه آلودگی شدید هوا شرایط را پیچیده کرده است، تاکید کرد: حتی استشمام چند دقیقه از این هوا آزاردهنده است؛ گاهی آدم پنجره را فقط یک دقیقه بازمی‌گذارد، بوی گازوئیل و آلودگی به‌حدی شدید است که قابل تحمل نیست.

دستگاه‌ها به تکلیف قانونی خود عمل نمی‌کنند

وی در ادامه به تکلیف اینک نباید در این موضوع احساسی تصمیم‌گیری شود، افزود: به‌نظر من، ما در این موضوع احساسی تصمیم می‌گیریم.

در حالی که باید ابتدا ببینیم مسئولانی که وظیفه کاهش آلودگی

را در تمامی امور کشور دارد.

تصویب عهدنامه‌ها و قراردادهای بین‌المللی، اصلاحات جزئی در خطوط مرزی کشور (به تصویب چهارپنجم نمایندگان)، اجازه اعمال بعضی محدودیت‌ها در اداره امور امنیتی کشور، اجازه اخذ وام و کمک‌های بلاعوض، اجازه استخدام کارشناس خارجی، تصویب انتقال آثار ملی مشروط بر اینکه از نفایس ملی منحصر به فرد نباشد و... از دیگر اختیارات مجلس شورای اسلامی است. باتوجه به اهمیت این نهاد، مجلس شورای اسلامی ۲۳ تیر سال ۱۳۷۲ با تصویب ماده واحده‌ای، روز ۱۰ آذر ماه، سالروز شهادت مجتهد مجاهد و سیاستمدار متعهد آیت‌الله سیدحسن مدرس را به‌عنوان روز مجلس نام‌گذاری کرد.

به‌همین مناسبت پرونده این شماری **شماره** به بررسی جایگاه این نهاد قانون‌گذار در بدنه حکمرانی کشور پرداخته است.

می‌دهند. در کوتاه‌مدت با قطع یارانه دهک‌های پردرآمد و در میان‌مدت با اتصال نظام حمایتی به نظام مالیات‌ستانی (با اجرای نظام مالیات بر مجموع درآمد اشخاص) می‌توان ضمن افزایش دقت حمایت از گروه‌های هدف، از تحقق حداقل درآمد برای همه اقشار جامعه کسب اطمینان کرد.

۳- اصلاح فرآیندهای تهیه، تدوین، تصویب، اجرا و نظارت بودجه

بخشی از ناترازی‌های ایجادشده در بودجه، طی دهه‌های اخیر، مستقیماً با رویه‌ها و فرآیندهای بودجه‌ریزی در ارتباط است. عدم‌اصلاح این فرآیندها، می‌تواند سایر اصلاحات فوق را بی‌تأثیر کند. افزودن دامنه شمول بودجه به عملیات مالی فرابودجه‌ای دولت، اصلاح سازکار تخصیص و حل مسئله بیش‌برآوردی منابع، تعیین حدود و اختیارات دولت و مجلس در تهیه و تصویب بودجه و به‌تبع آن، نحوه بررسی بودجه در مجلس، از جمله موارد مهم در این راستا است.

۴- اصلاح ساختار و رویه‌های بودجه شرکت‌های دولتی

یکی از وجوه اهمیت بودجه شرکت‌های دولتی آن است که می‌تواند به‌صورت بالقوه منشأ ناترازی‌های دیگری باشد که پس از مدتی در قالب بدهی‌های دولت بروز می‌کند. جالب‌های بودجه شرکت‌های دولتی متعدد است، از اشکال مبنایی نظیر فقدان تعریف مشخصی از بودجه شرکت‌های دولتی، تا ضعف‌های اساسی در فرآیند بودجه‌ریزی که موجب تداخل وظایف و صلاحیت‌های مجامع عمومی شرکت‌های دولتی و سازمان برنامه و بودجه شده و موجب بی‌مسئولیتی مجامع عمومی شرکت‌ها در قبال بودجه شده است. بخش مهمی از آسیب‌های حوزه بودجه‌ریزی شرکت‌ها در عدم‌تمايز شرکت دولتی از سایر دستگاه‌های اجرایی (یکسان‌نگاری) در سپهر ذهنی سیاست‌گذاران باز می‌گردد. از‌سوی دیگر، آسیب‌های ناشی از ضعف فرآیند بودجه‌ریزی دارای آثار بسیار مهم سرریز در سایر حوزه‌های فعالیت شرکت‌های دولتی شده که از مهم‌ترین آنها می‌توان به تضعیف شدید توان سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی اشاره کرد. این در حالی است که یکی از مهم‌ترین کارکردهای شرکت‌های دولتی در ایران و جهان، سرمایه‌گذاری است که در سیاست‌گذاری‌ها و ارزیابی‌ها موردتغفلت قرار گرفته است.

خودروهای آلاینده به حال خود رها شده‌اند

بیگدلی در ادامه خاطرنشان کرد: دولت، وزارت نیرو، وزارت صنعت، سازمان محیط‌زیست، شهرداری‌ها و دیگر نهادها، باید طبق قانون هوای پاک، وظایف‌شان را انجام می‌دادند، اما طی ۳۰ تا ۴۰ سال گذشته، این اتفاق نیفتاده است. ما امسال هم در خشکسالی هستیم و بارندگی کم بوده، اما این همه خودرو، موتورسیکلت و مشاغل آلاینده بدون مدیریت رها شده‌اند. آماري که من از تعداد موتورسیکلت‌ها دارم، حدود ۵ تا ۷ میلیون دستگاه موتورسیکلت در تهران تردد دارند که اغلب نیز آلاینده هستند. برای این حجم از موتورسیکلت، هیچ اقدام اساسی انجام نشده است.

اختیارات و وظایف نمایندگان مردم در خانه‌ملت

قابل‌طرح در مجلس است که با امضای حداقل ۱۰ نفر از نمایندگان به مجلس تقدیم شود. در صورت عدم‌حضور هیات‌وزیران یا وزیر برای پاسخ، مجلس اعلام رأی عدم‌اتتماد خواهد کرد. اگر مجلس رأی‌اعتماد نداد، هیات‌وزیران یا وزیر یا وزیران مورد استیضاح عزل می‌شوند، در هر دو صورت، وزرای مورداستیضاح نمی‌توانند در هیات‌وزیرانی که بلافاصله بعد از آن تشکیل می‌شود، عضویت پیدا کنند.

در صورتی که حداقل یک‌سوم از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، رئیس‌جمهور را در مقام اجرای وظایف مدیریت قوه مجریه و اداره امور اجرایی کشور مورد استیضاح قرار دهند، رئیس‌جمهور باید طرف مدت یک ماه پس از طرح آن در مجلس حاضر شود و درباره مسائل مطرح‌شده توضیحات کافی بدهد.

از دیگر وظایف مجلس، رسیدگی به شکایت طرز کار مجلس یا قوه مجریه یا قوه قضائیه است و مجلس موظف است به این شکایات رسیدگی کند و پاسخ کافی بدهد و در مواردی که شکایت به قوه مجریه یا قوه قضائیه مربوط است، رسیدگی و پاسخ کافی از آنها بخواهد و در مدت متناسب با آن مورد، نتیجه را اعلام کند و در موردی که مربوط به عموم باشد، به اطلاع عامه هم برساند.

همچنین هر نماینده در برابر تمام مردم مسئول است و حق دارد در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهارنظر کند و سمت نمایندگی، قائم به شخص است و قابل‌واگذاری به دیگری نیست. نمایندگان مجلس در مقام ایفای وظایف نمایندگی در اظهارنظر و رأی خود کاملاً آزاد هستند و نمی‌توان آنها را به‌سبب نظراتی که در مجلس اظهار کرده یا نظراتی که در مقام نمایندگی خود داده‌اند، تعقیب یا توقیف کرد.